

Dyrektywy Unii Europejskiej jako źródło europejskiego prawa podatkowego (przedmiot regulacji, moc wiążąca).

38

■ Podstawa prawna odpowiedzi

Artykuł 113 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy dotyczące harmonizacji ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz uniknięcia zakłóceń konkurencji.

Artykuł 115 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Bez uszczerbku dla artykułu 114, Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała dyrektywy w celu zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają bezpośredni wpływ na ustanowienie lub funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

Artykuł 288 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie.

Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów.

Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

■ Streszczenie

Dyrektywy unijne są **aktem pochodnym prawa unijnego**, zobowiązującym państwa członkowskie do uchwalenia regulacji prawnych, zmierzających do urzeczywistnienia celu dyrektywy.

Dyrektywy **nie mają charakteru bezpośredniego obowiązywania** - wymagają implementacji do krajowego porządku prawnego.

Podatnicy mają **możliwość bezpośredniego powoływania się** na normy dyrektyw unijnych przed sądami krajowymi i unijnymi, niezależnie od tego, czy dana dyrektywa została implementowana do krajowego porządku prawnego, bądź sposobu jej implementacji.

Przedmiotem regulacji unijnych dyrektyw będących źródłem prawa podatkowego jest **harmonizacja ustawodawstw** odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz uniknięcia zakłóceń konkurencji.

1

2

3

4a

4b

4c

4d

4e

4f

4g

4h

4i

4j

5a

5b

6

7

8

9

10

11

12

Dyrektywy Unii Europejskiej jako źródło europejskiego prawa podatkowego (przedmiot regulacji, moc wiążąca).

■ Odpowiedź

Prawo podatkowe Unii Europejskiej stanowi autonomiczny porządek prawny. Dyrektywa jest aktem pochodnym prawa unijnego, zobowiązującym państwa członkowskie do uchwalenia konkretnych regulacji prawnych, zmierzających do urzeczywistnienia rezultatu, który w drodze implementacji ma zostać osiągnięty. Dyrektywa pozostawia zarazem państwom członkowskim swobodę wyboru formy oraz środków, przy użyciu których cel ten zostanie osiągnięty. Dyrektywa jakkolwiek adresowana do państw członkowskich, nie ma jednak charakteru bezpośredniego obowiązywania, lecz wymaga stosownej implementacji do krajowego porządku prawnego.

Jedną z cech unijnego prawa podatkowego jest jego efektywność w krajowym porządku prawnym. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wypracowano zasadę bezpośredniego skutku prawa unijnego¹. Zgodnie z tą zasadą, dyrektywa przyznając określone prawa zezwala na bezpośrednie powoływanie się na jej normy przed sądami krajowymi i unijnymi, niezależnie od tego, czy dana dyrektywa została implementowana do krajowego porządku prawnego, bądź sposobu jej implementacji. Warunkiem bezpośredniego oddziaływania dyrektywy jest, by jej przepisy były bezwarunkowe oraz wystarczająco jasne i precyzyjne². Zasada bezpośredniego oddziaływania nie znajduje jednak zastosowania w sytuacji powoływania się na postanowienia dyrektywy przez organy państwa członkowskiego³.

Przedmiotem regulacji unijnych dyrektyw będących źródłem prawa podatkowego jest harmonizacja ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz uniknięcia zakłóceń konkurencji. Artykuł 115 TFUE, dotyczący stanowienia dyrektyw w celu zbliżenia ustawodawstw, nie jest przepisem rozbudowanym. Nie zawiera żadnych jednostek redakcyjnych. Zakres harmonizacji, poza wymogiem wpływu na rynek, nie został w nim przez unijnego prawodawcę w żaden sposób ograniczony. Jak podkreślono w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przepis ten nie zawiera obowiązku uzyskania konkretnego poziomu harmonizacji prawa podatkowego. W konsekwencji harmonizacja w tym zakresie może następować etapami⁴.

1 Por. wyrok TSUE z dnia 5.02.1963 r., 26-62, NV Algemene Transporten Expeditie Onderneming van Gend & Loos przeciwko Nederlandse administratie der belastingen; ECLI:EU:C:1963:1.

2 Por. wyrok TSUE z dnia 4.12.1974 r., C-47/74, Van Duyn; ECLI:EU:C:1974:133; wyrok NSA z dnia 25.01.2012 r., II OSK 2123/10.

3 Zob. wyrok z dnia 5.04.1979 r., 148/78, Ratti; ECLI:EU:C:1979:110.

4 Por. wyrok z dnia 29.02.1996 r., C-193/94 Scanavi i Chryssanthakopoulos, pkt 27, ECLI:EU:C:1996:70; wyrok TSUE z dnia 13.05.1997 r., C-233/94 Niemcy przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, pkt 43, ECLI:EU:C:1997:231.